

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Futro (spr.)

Sędziowie: SA Roman Stachowiak, SA Mariola Głowacka

po rozpoznaniu dnia 21 października 2014 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. M.

przeciwko P. K., M. R., M. K. i W. C.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego P. K.

na postanowienie Sąd Okręgowy w Poznaniu z dnia 16 czerwca 2014 r.

sygn. akt XIII C 591/14

1. zmienia zaskarżone postanowienie i wniosek powoda oddala;
2. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawia do orzeczenia końcowego.

Mariola Głowacka Jan Futro Roman Stachowiak

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy udzielił powodowi zabezpieczenia i na czas trwania postępowania ustanowił na rzecz powoda hipotekę przymusową do kwoty 400 000 zł na nieruchomości obowiązanego pozwanego P. K. położonej w miejscowości D. S., gmina R., stanowiącej działkę o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Szamotułach X Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w Obornikach, prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) a także udzielił powodowi zabezpieczenia i na czas trwania postępowania ustanawiając na rzecz powoda hipotekę przymusową do kwoty 186 616,44 zł na nieruchomości obowiązanego pozwanego P. K. położonej w miejscowości D. S., gmina R., stanowiącej działkę o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Szamotułach X Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w Obornikach, prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

W uzasadnieniu wskazał, że powód wystąpił przeciwko pozwanym z powództwem o zapłatę kwoty 500 000 zł i wniósł o udzielenie zabezpieczenia przez ustanowienie na opisanej w postanowieniu pierwszej nieruchomości stanowiącej własność pozwanego P. K. położonej w miejscowości D. S., hipoteki przymusowych do kwoty 400 000 zł oraz o na drugiej nieruchomości hipoteki przymusowej do kwoty 186 616,44 zł.

Powód domaga się zasądzenia dochodzonej w pozwie kwoty z tytułu czynu niedozwolonego popełnionego przez pozwanych, tj. podpalenia tartaku należącego do niego. Powód uprawdopodobnił roszczenie albowiem dołączył do pozwu dokumenty, które potwierdzają szkodę w jego majątku oraz winę i sprawstwo pozwanych oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia wskazując, że sytuacja majątkowa pozwanych pogarsza się, a pozwani w toku postępowania karnego nie przedstawili żadnej propozycji spłaty należności. Powód nadto wskazał, że na dzień złożenia pozwu,

wierzytelność dochodzona przez powoda wraz z odsetkami i świadczeniami ubocznymi wynosi 586 616,44 zł, co uzasadnia wysokość dochodzonej przez niego sumy zabezpieczenia.

Na postanowienie to, zaskarżając je w całości zażalenie wnieśli pozwany P. K. i jego żona A. K. wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i oddalenie wniosku o zabezpieczenie, ewentualnie o uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Nadto wnieśli o wstrzymanie wykonywania zaskarżonego postanowienia oraz przeprowadzenie dowodów wskazanych w złożonym piśmie, na okoliczności podane w treści jego uzasadnienia a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego ad. 1 kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu wskazali że Sąd w niniejszej sprawie postanowił dokonać zabezpieczenia na mieniu stanowiącym wspólność ustawową pozwanego ad 1. tj. P. K. i jego żony - A. K.. Powyższy fakt znajduje pełne odzwierciedlenie w treści ksiąg wieczystych, których elektroniczny wydruk przedkładałam w załączeniu.

Ich zdaniem jest to niedopuszczalne gdyż w świetle przepisów art. 41 § 2 i 3 k.r.o. (zobowiązanie zaciągnięte bez zgody małżonka, zobowiązanie niewynikające z czynności prawnej, zobowiązanie zaciągnięte przed powstaniem wspólności majątkowej lub dotyczące majątku osobistego jednego z małżonków) żona pozwanego ad. 1 - P. K. nie ponosi odpowiedzialności za jego zobowiązanie dochodzone pozwem.

Zabezpieczenie dokonane na nieruchomości stanowiącej majątek wspólny małżonków, jako dokonane na składniku majątkowym, w stosunku, do którego powód nie może prowadzić egzekucji jest całkowicie pozbawione znaczenia prawnego, a tym samym całkowicie niezasadne.

Nadto pozwany P. K. niejednokrotnie w toku prowadzonego postępowania karnego wskazywał, że wyraża wolę naprawienia szkody - w czasie przesłuchania w dniu 19 września 2013 r., czy w piśmie z dnia 10 października 2013 r. Powód jednak nie wyraził zgody na ukaranie pozwanego w trybie art. 335 k.p.k. podwyższając wartość poniesionej szkody kilkukrotnie w toku prowadzonego postępowania, tym samym uniemożliwiając koncyliacyjne rozwiązanie sporu powstałego między stronami.

Mając na uwadze fakt, że o winie pozwanych nie przesądzone jeszcze prawomocnie w toku postępowania, jak i nie ustalono przebiegu zdarzeń mających stanowić przyczynę szkody powstałej w majątku powoda, niemożliwym jest na obecnym etapie uznanie tychże roszczeń za zasadne i uprawdopodobnione.

Pozwany ponadto wskazał, że wysokość dochodzonej przez powoda w niniejszym postępowaniu kwoty stanowi jego całkowicie arbitralne ustalenie. Powód dokonał bowiem ustaleń w zakresie poniesionych przez siebie szkód i utraconych korzyści wyłącznie na podstawie sporządzonej na swoje zlecenie prywatnej opinii.

Podniósł, że Sąd Rejonowy w Lesznie VII Zamiejscowy Wydział Karny, jak i Sąd Okręgowy w Poznaniu - w toku postępowania w przedmiocie zwrotu sprawy Prokuratorowi w celu usunięcia istotnych braków postępowania przygotowawczego stwierdziły, iż celem ustalenia wysokości poniesionej przez pokrzywdzonego szkody niezbędnym jest przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego.

Postanowieniem z dnia 21 lipca 2014 r. zażalenie A. K., nie będącej stroną postępowania zostało prawomocnie odrzucone.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie jest zasadne.

Rozwiązanie przyjęte w przepisie art. 730¹ k.p.c. wprowadza tylko dwie podstawy zabezpieczenia. Są nimi uprawdopodobnienie istnienia roszczenia, które ma być zabezpieczone oraz interes prawny w uzyskaniu zabezpieczenia.

Pozwany nie kwestionuje, że roszczenie powoda jest prawdopodobne (kwestionuje jedynie jego wysokość) ani, że powód nie ma interesu prawnego w udzieleniu mu zabezpieczenia.

Zabezpieczenia dokonano jednak w drodze ustanowienia hipotek na nieruchomościach stanowiących własność pozwanego i jego żony. Hipoteka, także hipoteka przymusowa, jest ograniczonym prawem rzeczowym (art. 244 § 1 k.c.), na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela (art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 707 ze zm. dalej: ustawa). Taką treść ma także hipoteka przymusowa, a różni się od hipoteki w ogólności (tzw. umownej) jedynie tym, że stanowi środek zabezpieczenia wierzytelności (art. 109 ustawy), który wierzyciel może w pewnych sytuacjach uzyskać na innej podstawie niż tytuł wykonawczy (art. 110 ustawy).

Zgodnie z art. 65 ustawy hipoteka może zostać ustanowiona na całej nieruchomości lub na udziale współwłaściciela nieruchomości stanowiącej przedmiot współwłasności ułamkowej. Oznacza to, że jeżeli nieruchomość jest przedmiotem współwłasności łącznej, hipoteka może zostać ustanowiona jedynie na całej nieruchomości. Wobec zaś tego, że ustanowienie hipoteki pociąga za sobą istotne ograniczenie prawa własności, a w przypadku odpowiedzialności za zobowiązania jednego z małżonków majątkiem wspólnym ograniczenie to dotyka także osoby nie będącej dłużnikiem, znaczenia nabiera kwestia ochrony podmiotu nie będącego dłużnikiem, a ponoszącego odpowiedzialność za zobowiązania innej osoby przedmiotem współwłasności łącznej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, które można by w sposób ogólny scharakteryzować jako zmierzające do udzielenia możliwie silnej ochrony małżonkowi dłużnika ponoszącemu odpowiedzialność z majątku wspólnego za długi współmałżonka. Takie stanowisko o charakterze generalnym zostało zaprezentowane w uchwale składu 7 sędziów SN z dnia 20 września 1996 r., III CZP 60/96 (OSNC 1996, nr 11, poz. 140), zgodnie z treścią której tytuł wykonawczy przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim nie uprawnia do prowadzenia egzekucji z nieruchomości objętej wspólnością ustawową bez nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi tej osoby. Sąd Najwyższy dosyć konsekwentnie przyjmował, że tytuł wykonawczy wystawiony przeciwko dłużnikowi może stanowić podstawę wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości stanowiącej przedmiot wspólności majątkowej małżeńskiej dopiero po nadaniu mu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika (tak np. uchwały z dnia 11 czerwca 2001 r., III CZP 17/01, OSNC 2001, nr 12, poz. 172; z dnia 20 czerwca 2001 r., III CZP 34/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 3 i wiele wcześniejszych orzeczeń).

U podstaw zatem rozstrzygnięcia musi leżeć założenie, zgodnie z którym niezbędne jest takie dokonywanie wykładni obowiązujących przepisów, aby zapewnić należytą ochronę prawa własności nieruchomości małżonka osoby zobowiązanej.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w postanowieniu.

Zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Przewidziana jednak w art. 745 k.p.c. reguła, że o kosztach postępowania zabezpieczającego sąd rozstrzyga w orzeczeniu kończącym postępowanie, ma przede wszystkim to znaczenie, że tego rodzaju koszty należy traktować jako element składowy kosztów postępowania w sprawie, w której został wydany tytuł zabezpieczający. W konsekwencji o zasadzie zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego rozstrzygają przepisy art. 98-110 k.p.c., regulujące zwrot kosztów procesu. W świetle tych przepisów decydujące znaczenie dla orzekania o zwrocie kosztów procesu, a zatem także orzekania o kosztach postępowania zabezpieczającego, ma ostateczny wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c.).

Mariola Głowacka Jan Futro Roman Stachowiak